

OBSZAR PIERWSZY – MAZOWSZE

prace premiowane punktami za punktualność TRZEBA oddać 6 października 2026.

1. Kurpiowski komiks

Kurpie to region, gdzie spotkać się można nie tylko z ciekawymi wzorami ludowymi, ale także z gwarą kurpiowską. Narysuj **komiks** ilustrujący kurpiowskie opowiadanie (w załączniku, na końcu). Wykorzystaj w ilustracjach charakterystyczne motywy kurpiowskie, a w dialogach kurpiowską gwarę.

2. Bitwa warszawska

15 sierpnia 1920, tuż pod Warszawą rozegrała się bitwa, uznana za jedną z ważniejszych bitew w historii świata. Dowiedz się, kogo powstrzymała wtedy Polska Armia i przygotuj **makiętę** tej bitwy.

3. Bitwa warszawska – pamiątki po latach

Odwiedź miejsca upamiętniające Bitwę Warszawską w Ossowie, Radzyminie, Wyszkanie i Mińsku Mazowieckim i przygotuj z wycieczki **reportaż** ilustrowany zdjęciami.

4. Puzzle w stylu gotyku mazowieckiego

Na Mazowszu spotkać można wiele kościołów w stylu tzw. gotyku mazowieckiego (np. w Makowie Mazowieckim, Przasnyszu, Czerwińsku). Na ich podstawie architekt Jan Zachwatowicz zaprojektował fasadę obudowywanej po wojnie Katedry Warszawskiej. Poszukaj ilustracji tych kościołów i znajdź ich cechy wspólne. Z fotografii lub rysunków przygotuj **puzzle**, które można będzie składać na kilka sposobów i łączyć elementy różnych kościołów.

5. Letnisko Otwock

Na przełomie XIX i XX wieku Otwock był popularnym miejscem letniego odpoczynku. Sprawdź, co ciekawego widziano w tej podwarszawskiej miejscowości i jacy sławni ludzie ją odwiedzali. Przygotuj **rysunkowy plan** Otwocka z atrakcjami tamtych czasów. Dodaj rysunki lub zdjęcia zachowanych do dziś drewnianych willi budowanych w stylu świdermajer.

6. Design kurpiowski

Przyjrzyj się plastycznym motywom folkloru kurpiowskiego np. w skansenie kurpiowskim w Nowogrodzie, Kadzidle, Wachu, Myszyńcu. Wykorzystaj je i przygotuj projekt **kolekcji gadżetów** w stylu folk: koszulki, czapki, torby, pokrowiec na komórkę, kubek, smycz do kluczy itp. Postaraj się przygotować na wystawę choć jeden element kolekcji. Zajrzyj na stronę <http://folkstar.pl> Design regionalny może być hitem!

7. Wyprawa rowerowa śladami Kościuszki

Okolice bitwy pod Maciejowicami prowadzą w piękne ostępy leśne, gdzie można napotkać lipę, pod którą odpoczywał Tadeusz Kościuszko, rzekę Okrzejkę forsowaną przez wojska rosyjskie. Przygotuj fotoreportaż z wyprawy. Możesz też zahaczyć o Farmę Iluzji.

8. Wiano królowej Bony

Jesteś, przeniesionym w czasie, sekretarzem królowej Bony. Władczyni ta otrzymała Mazowsze i zarządzała nim w bardzo nowoczesny i skuteczny sposób min. reformowała rolnictwo i rozbudowywała miasta. Sprawdź, co Mazowsze zawdzięcza królowej Bonie i przygotuj **prezentację** o dzisiejszym Mazowszu, która mogłaby zaciekać królową. Pokaż, jak wyglądają obecnie miasta, wsie i pola uprawne

9. Duchy na Mazowszu

Mazowieckie zamki skrywają nie jedną ponurą historię. Przygotuj **scenariusz** do filmu (na minimum 6 scen), oparty na jednej z niesamowitych mazowieckich legend. Możesz oprzeć się na opowieściach o zamkowych duchach (np. z zamku w Liwie lub Czersku) albo na historii Pana Twardowskiego i jego lustra w Węgrowie.

10. Mazowiecka sonda szkolna

Przygotuj listę 10-ciu najfajniejszych rzeczy na Mazowszu: np. plaże nad Wisłą, wyciąg wakeboardowy, Centrum Nauki Kopernik, Farma Iluzji itp). Do każdego dodaj bardzo krótki opis (max. dwa zdania) i zdjęcie. Następnie przeprowadź **ankietę** w szkole, korzystając z pomocy wychowawcy i zaprezentuj jej wyniki.

11. Szlak Książąt Mazowieckich

Przejrzyj w internecie stronę <http://www.szlakksiazat.pl/>. Po pierwsze dowiedz się, co to jest Szlak Książąt Mazowieckich i dlaczego warto go poznać. Po drugie sprawdź, jakie imprezy odbędą się w najbliższym czasie na szlaku, w okolicach Warszawy. Po trzecie wybierz trzy ciekawe miejsca na szlaku, które chciałbyś odwiedzić. Wyniki swojej pracy przedstaw w postaci folderu, zachęcającego na wyprawę Szlakiem Książąt Mazowieckich.

12. Urywki z mazowieckiej historii

Dowiedz się kim byli Książęta Mazowieccy i przedstaw najciekawsze fragmenty ich historii w postaci **prezentacji lub plakatu**. Sprawdź np.: czego naprawdę dokonał Konrad Mazowiecki, w czym książę Janusz I Stary był podobny do Kazimierza Wielkiego, który z książąt mazowieckich walczył pod Grunwaldem a który z nich chciał zostać królem, co umieli ostatni książęta mazowieccy i czy siostra Anna ich otruiła? Możesz skorzystać ze strony internetowej, podanej w poprzednim zadaniu

13. Pamiątnik z powstania warszawskiego

Dowiedz się, czy ktoś z twojej rodziny brał udział w powstaniu warszawskim. Może w archiwach rodzinnych zachowała się jakaś pamiątka lub opowieść z twego okresu. Opisz to, czego się dowiedziałeś/eś w formie **zapisów z pamiątnika**. Ustal w tym celu gdzie (w jakiej dzielnicy) kiedy (w które dni) twój przodek przeżywał powstanie warszawskie.

14. Wydmy i bagna

W Puszczy Kampinoskiej sąsiadują ze sobą wydmy i bagna. Przygotuj **makiętę** terenu i roślinności, która pokaże jak różne to środowiska. Wykorzystaj fotografie drzew i innych roślin.

15. Łowicki szalik

Charakterystycznym motywem stroju łowickiego jest pasiak, wełniana tkanina w różnokolorowe pasy. Spróbuj zrobić **na drutach lub na szydełku szalik** w łowickich barwach .

16. Mazowieckie wierzby

W krajobrazie Mazowsza wyróżniają się wierzby rosnące na miedzach, przy drogach i rowach. Przygotuj **plakat** z mazowiecką wierzbą w roli głównej. Dowiedz się, skąd charakterystyczny jej kształt i do czego wykorzystywano wierzbowe gałęzie i witki. Sprawdź czy jej sylwetka pojawia się w sztuce, poszukaj artystycznych zdjęć i przyrodniczych ciekawostek.

17. Galeria fotografii

Wybierz się na mazowiecki plener fotograficzny. Spośród zrobionych przez siebie **zdjęć** z Mazowsza wybierz 5 najładniejszych i zaprezentuj je na wystawie na szkolnym korytarzu.

18. Śladami łosia

Łoś jest królem Puszczy Kampinoskiej. Wyobraź sobie, że jesteś leśniczym, który tropi to wspaniałe zwierzę. W **ilustrowanym dzienniku** opisz i narysuj ślady, jakie po sobie zostawia, miejsca i pory dnia, gdzie można go spotkać, pokarm, jakiego szuka i inne informacje, które mogą Ci się przydać w trakcie tropienia.

19. Łowickie pająki

Wewnątrz łowickich domów, pod sufitem wisiały często pająki – nie prawdziwe pająki, włochate i paskudne, ale kolorowe lekkie konstrukcje ze słomy, tkanin, papieru, ptasich piórek, nasion grochu i innych materiałów. Spróbuj wykonać taką **plastyczną konstrukcję** i udekorować nią sufit Twojej klasy

20. Zjedz jabłko

Na Mazowszu od czasów królowej Bony jest mnóstwo sadów, których zbiera się zdrowe, polskie jabłka. Okolice Grójca, Góry Kalwarii słyną z produkcji eksportowych jabłek. Ale w Polsce też warto jeść jabłka! Przygotuj **menu jabłkowe na cały dzień**. Jak wykorzystać jabłko do śniadania, obiadu, kolacji, na podwieczorek. Przygotuj potrawy jabłkowe i zrób zdjęcie całodziennego menu jabłkowego. Możesz nadać smakowite nazwy potrawom jabłkowym.

21. Jam jest dwór szlachecki

Wybierz się do dworku Ignacego Cieszkowskiego kasztelana liwskiego, we wsi Sucha <http://www.sucha.podlasie.pl> . Wczuj się w atmosferę modrzewiowego dworu szlacheckiego. Obejrzyj alkierz, portyk, zdobienia ścian i stropu. Pobiegnij do dawnej leśniczówki. Wsłuchaj się w opowieści dworu i napisz **opowiadanie** w tym klimacie. Może dotyczyć historycznych wydarzeń i ludzi np. wizyty króla Stanisława Augusta lub opisywać historię miłosną, która tu musiała się rozegrać, lub dotyczyć polowań lub bitew w okolicy.

Załącznik do zadania 1: Kurpiowskie opowiadanie

Dla gwary kurpiowskiej charakterystyczne jest zmiękczenie spółgłosek, posiada też wiele oryginalnych słów np.: Kurp to Kurpś, zamiast piwo mówi się psiwo, ofiara to osiara, miasto to mniasto, zaś kogut to psiejak. Oto jedna z opowieści Adama Chętnika, Kurpsia a urodzenia i popularyzatora Kurpiowszczyzny. Przeczytaj ją głośno.

Ojciec mój, Ponie swec nad jego duso, pojechał z koniami na paśniki, niedaleko rzeki. Ojciec mój puścili konie pod zieczor, a sam zagrzebali się w kope siana, bo było chłodnawo. Naraz ojciec zidzą: pandzi cos od boru. Psies nie psies. Konie jak zobocyły to stworzenei zaceny drałować, gdzie chtóren móg. Oho, zilki – pomyśleli ociec i wtulili się w siano jesce głambziej. A zilk, przyleciał pod som stóg, wloz na rozgrzebane siano i przywaluł ojcu nogi. Jak zilk mnie tu zwietrzy, to roztarmosi – pomyśleli ociec. A zilk zacon już na dobre zietrzyć, pascanke osieroć i morde w siano wtykać. Cuja ociec, co bandzie biedo i wzion się na stary sposób. Trzeba zilka przestroszyć. A chłop buł tangi i mocny, piersi mioł zdrowe, a głos jak na obśtalunek. Jak ociec nie nabierze pzietrza, jak nie usykuja gardziel i jak nie wrzasną przeraźliwie! A zilk, jakby go nie było; skocuł z siana, fajtnon pare kozłów i zdech ze strochu.